

त्रीकमलावे फायुं ठेकायुं पानडोरनाडा-ममदावाह

પ્રથમ આને વાંચી લો.

મતી કોર્પોરેશન મંજૂર

મુસલમાન ભાઈઓ ત્યા. બેહુનો અસ્સલામો અલયકુમ.

આ રિસાલો એટલાં માટે છાપવામાં આવે છે કે મુસલમા
ભાઈઓ એને વાંચી પ્રસ્લામની ખખીઓથી વાળી શાય ત્યા અ.

એસમજ બહીલ ઇસ્લામીઓને મુતંદ થતાં અટકાવે અને ખી
ગેર. મુસ્લીમોને સત માર્ગ દેખાડે જેથી ખુદાએ તઆલા તથા
દખીમ રસુલે પાક ખુશ થાય આમીન.

નિદાજીલ ઇસ્લામ.

અલીમિયાં કુરખતી શાહ નિઝામી.

કડીયાકુઈ. અમદાવાદ

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૧૪૫૨૧

વર્ગીક

પુસ્તકનું નામ શુભાલખોર

વિષય ૧ ૭૨-૭ સંસ્કૃત

હલાલખોરોના (ભંગીઓના) ગુરૂ લાલબેગ.

લાલબેગ હલાલખોરો (ભંગીઓ)ના પીર અને ગુરૂ હતા એટલે કે મનુષ્યોનું ટોણું જેનું કામ મળમૂત્ર સાફ કરવાનું અને નીચ સેવાઓ બજાવવાનું હતું તેના દીની (ધર્મિક) માર્ગદર્શક (રહબર)નું નામ લાલબેગ હતું.

એ ક્યારે થયા કયા ખાનદાનમાં હતા એમનું શિક્ષણ કેવું હતું એ થોડાક અગત્યના સવાલોમાંથી કેટલાકનો ખુલાસો આપવામાં આવે છે.

લાલબેગના નામ વિષે મતભેદ.

કેટલાક લોકોનો એવો ખ્યાલ છે કે લાલબેગ અસલમાં બાલમીક હતા. જે એક પ્રખ્યાત હિંદુ મહાપુરૂષ અને કવિ હતા જેમણે રામચણ્ડ નામનું પુસ્તક કાવ્યમાં લખ્યું છે અથવા કેઈ બીજા બાલમીક નામના મહાપુરૂષ હતા પણ હતા તો હિંદુજ અને એમનાજ નામને બગાડીને લખનારાઓએ લાલબેગ બનાવી નાખ્યું.

પરંતુ આ અનુમાન અસત્ય જણાય છે લાલબેગ અને બાલમીક શબ્દો એવા જતાં લાલબેગ એક સરખાંજ છે (ઉર્દૂલીપિમાં પરંતુ એમના દેખાવના સરખાપણામાં

શીર અને શેર જેવો તફાવત રહેલો છે કેમ કે શેર (સિંહ) માણસને ખાઈ જાય છે અને શીર (દુધ) ને માણસ ઉઠાવી જાય છે એમ મોગલોનો ખિતાબ છે અને ઈસ્લામી વિજયોના શરૂઆતના કાળમાં તે તુર્કસ્તાનથી હિંદુસ્તાનમાં આવ્યો હતો મોગલો શરૂઆતથીજ લડાયક હતા એટલે લોકોએ એક ઈબાદત ગુઝાર ફકીરનું નામ લખતી વખતે લાલબેગને બદલે બાલમીક લખી માર્યું હશે એમની ખ્યાતી થઈ ચુકી હતી બધા હિંદુ લેખકો અને વાંચકો એને ઓળખતા થઈ ગયા હતા એટલે તેઓ નાદાની કે અજ્ઞાનતાથી બાલમીકને લાલબેગ સા માટે લખતા હતા, આ ઉપરથી જણાઈ આવે છે કે લાલબેગ હિંદુ બાલમીક નથીજ બલકે કોઈ મુસલમાન બુઝુર્ગ હતા.

(૨) કેટલાક લોકો કહે છે કે લાલબેગ શબ્દનું મૂળ “લાલબિહુ” છે બિહુ બિખારીને કહેવામાં આવે છે એટલે “લાલ દુરવેશ” પરંતુ એ વિચાર પણ ખરો નથી બિહુ શબ્દ બુદ્ધ ધર્મે કાઢ્યો છે બુદ્ધ ફકીરોને બિખહુ કહેવામાં આવે છે અને બુદ્ધ ધર્મને લાલબેગથી શું લાગે વળગે કેમકે લાલબેગ વિષે ગમે તે સમય નક્કી કરવામાં આવે પણ કશું લાગે તો એ સમય જ્યારે બુદ્ધધર્મના સાધુઓ હિંદમાં વસતા હતા તે પછીનોજ હશે.

મુસલમાનો જ્યારે હિંદમાં આવ્યા ત્યારે હિંદુઓ બુદ્ધ ધર્મીઓને હિંદમાંથી કાઢી મૂક્યા હતા અને એક

પણ બુદ્ધ મતાવલંબી અહીંયાં બાકી નહોતો એટલે લાલ-
બેગ હીંદુ ન હોઈ શકે અને જો માની લઈએ કે તે હીં-
દુજ હતા તો પછી બીજો એક વાંધો એ આવે કે લાલ
શબ્દ બિલ્લુના નામની સાથે ન હોઈ શકે હીંદુઓને તો
બુદ્ધધર્મીઓની સાથે સાથે તેમની બાષા સાથે પણ વેર હતું.

(૩) કેટલાકે કહે છે કે લાલબેગ અસલમાં “ લાલ
લેસ” હતું આ વાત કાંઈ નવાઈ પમાડનારી કે વાદવિવાદ
કરવા જેવી નથી એમ કહાય હોઈ શકે કે હજરત લાલ-
બેગ લાલ પહેરવેશ પહેરતા હોય એમનું નામ કાંઈ જુદુંજ
હશે પણ હીંદુસ્તાની લોકો તેમને લાલલેસ કહેવા લાગ્યા.
અને ધીમે ધીમે લાલબેગ નામ પડી ગયું

હલાલખોરો (ભંગીઆઓ)માં એક એવી દંતકથા ચાલે
છે કે એક વખતે હજરત ઇલિયાસ (અ. સ.) પેગમખર
ખુદાની સામે બધા પેગમખરોની હારમાં બિલા હતા તેમને
ઈધરસ (ખાંસી) આવી અને જ્યારે તે શુ કયા ત્યારે તેના છાંટા
પેગમખરોના મોઢાપર પડ્યા પેગમખરોએ ખુદાની આગળ કૃયાદ
કરી અને ખુદાએ હજરત ઇલિયાસ (અ. સ.) ને દુનિયામાં બાકુ
વાળવાની સજા કરી.

હજરત—“ઇલિયાસે પૂછ્યું ” હલાહો ? મહારો ગુનાહ
કદિ માફ થશે કે નહિ “હુકમ થયો કે ” એક બુઝુર્ગ
તારી સિક્કારશ કરનાર પેદા થશે અને તે તને માફી અપાવશે.

હજરત ગાસ પાક સૈયદ અબ્દુલકાદરજીલ્લાની
(૧. અ.) પીશને પીર, હસ્તગીરના જમાનામાં એક દિવસે

હઝરત ઇલિયાસ ગોસે પાક (ર. અ.)ની સ્હામે આવ્યા. ગોસે પાકે પોતાનો લાલ ઝખ્ખો તેમને આપ્યો અને કહ્યું પહેરી લો. હ૦ ઇલિયાસ તે ઝખ્ખો ઘેર લઈ ગયા અને એક માટલામાં મૂકી દીધો ફરી એક દિવસે હઝરત ગોસે પાકે હઝરત ઇલિયાસને જોયા અને પૂછ્યું પેલો ઝખ્ખો તમે કેમ નથી પહેર્યો હઝરત ઇલિયાસે કહ્યું “મહાર્ કામ બાડુ વાળવાનું હોવાથી ઝખ્ખો મેલો થઈ જાય. આપે ફરમાવ્યું જાવ હમણાજ એ પહેરી લો.

હઝરત ઇલિયાસ ઘેર ગયા અને માટલામાંથી ઝખ્ખો કાઢવા લાગ્યા પણ માટલાનું મોઢું એવી મજબુત રીતે બંધ થઈ ગયું હતું કે ઊઘડી ન શક્યું લાચાર થઈ પાછા આવી હઝરત ગોસે પાકને સઘળી હકીકત કહી સંભળાવી આપે ફરમાવ્યું જાવ અને કહી દો કે હે માટલા મારા પીર તને બોલાવે છે હઝરત ઇલિયાસ. ગયા. અને માટલું ઉપાડી લાવી હઝરત ગોસે પાકની સ્હામે મૂક્યું આપે ફરમાવ્યું હૈયા ઉખરિજયા બુનૈયા.

*(અર્થાત નીકળી આવ મહારા લાલ (પુત્ર)

અરબી બુનૈયા શબ્દના હીંદી અર્થ “લાલ” થાય છે બહાલા બચ્ચાને જેવી રીતે અરબ લોકો બુનૈયા કહે છે તે પ્રમાણે હીંદુસ્તાની લોકો મરા લાલ કહે છે

આટલું કહેતાંજ માટલામાંથી એક નૂરાની ચહેરાનો ખૂબ સુરત જવાન નીકળી આવ્યો જેના શરીર ઉપર લાલ પોષાક હતો. હઝરત ગોસે પાકે ફરમાવ્યું હે ઇલિયાસ બુદાએ

ઝાડુ વાળનારા ભાંગીઆઓને પેદા કર્યા તો તેમને શકાઅત અપાવનાર પણ પેદા થવો જોઈએ એટલે તેણે આ લાલને મેહશરમાં તમને શકાઅત અપાવનાર બનાવ્યો.

મહેતર ઇલિયાસ લાલ દુરવેશને પોતાને ઘેર લઈ ગયા અને ઘણીજ ઇજાત અને ખાતિર સાથે લાલસેસ દુરવેશની રહામે મહેતર ઇલિયાસે હોકો ભરીને મૂક્યો પણ લાલમેગે હોકો પીધા નહિ અને એકાએક ક્યાંયે ગેબ થઈ ગયા.

મેહતર ઇલિયાસે આ બનાવ હજરત ગોસેપાકને કહી સંભળાવ્યો આપે ફરમાવ્યું “કાંઈ પરવાહ નહિ તમે લાલ દુરવેશની ખિયાલી તાઝીમ કરો કેમકે તે તમને શકાઅત અપાવશે.

હજરત ગોસેપાકે એ પણ ફરમાવ્યું કે આગલા જમાનામાં સોનાના વાસણુ બનતા હતા. પછી ચાંદીના બનવા લાગ્યા એ પછી ત્રાંખાના બન્યા પણ આખિરી જમાનામાં માટીના વાસણુ વપરાશે.

હજરત ગોસેપાકની ભવિષ્યવાણી અને લાલ ગુરૂ માટીના માટલામાંથી પયદા થયા હતા એ આધારે હલાલ-ખોરા હજી પણ માટીના વાસણુની તાઝીમ કરે છે અને માટીનાજ વાસણુ ઘણે ભાગે વાપરે છે.

બાલમીક મુસલમાન દરવેશ હતા.

લાલમેગ વિષે એક બીજી પણ હાંતકથા આલે છે એ ઉપરથી જણાય છે કે બાલમીક નામના કોઈ મુસલમાન દુરવેશ ગિઝનીમાં રહેતા હતા. અને તે મહોટા ખુદા રસીદી તથા એવા ખુઝુર્ગ હતા કે જેમની દુવા તરત કબૂલ થઈ

જતી એમના ઝમાનામાં શાહકમીસ (શાહ-કમીશ) નામના એક ખુઝુર્ગ મુલતાનમાં રહેતા હતા અને એમના મુરીદો (ચેલાઓ)માં શેખ સરતા મુલતાનથી પોતાના વતન સાદોરા જીલ્લે અંબાલામાં ચાલ્યા આવ્યા. શેખ સરતાને અવલાદ નહોતી અને તેમને અવલાદની ઘણીજ ખાહીશ હતી, એમને એવો ઇશારો થયો કે ગિઝનીમાં હઝરત બાલમીક દુરવેશની સેવામાં હાઝિર થઈ પુત્રને માટે દુવા કરાવો એટલે શેખ સરતા પોતાની સ્ત્રીને લઈને ગિઝની ગયા માર્ગમાં તેમને પુન્દરી નામની એક છોકરી મળી જે સૂન્વરોને ચારતી હતી. શેખ સરતાએ તેને હૃદય બાલમીકનું ઠેકાણું પૂછ્યું છોકરીએ કહ્યું એ તો મહારા પીતા છે શેખસરતાએ કહ્યું તમે મહારી સ્ત્રીને તમારા પિતા પાસે લઈ આવ હું તમારા સૂન્વરોને સંભાળીશ.

પુન્દરી શેખસરતાની સ્ત્રીને પોતાના પિતા બાલમીક પાસે લઈ ગઈ અને ત્યાં તેને પહોંચાડી પાછી આવી તો જોયું કે એક સૂન્વરીએ બે વચ્ચાઓને જન્મ આપ્યો હતો છોકરીએ શેખ સરતાને કહ્યું “આ બચ્ચાઓને ખાંધ ઉપ્પર ઉપાડી ઘેર લઈ ચાલો.” શેખસરતાએ તેજ પ્રમાણે કર્યું જેથી હઝરત બાલમીક ઘણા ખુશ થયા અને શેખસરતાની સ્ત્રીને ખુશ થઈને કહ્યું “ માંગ શું માંગે છે ? સ્ત્રીએ કહ્યું “ પુત્ર માગું છું ” બાલમીકે કહ્યું ખુદા તને પુત્ર આપશે તેનું નામ લાલબેગ રાખજો.

શેખસરતા પોતાના ઘેર પાછા આવ્યા અને નવ માસ પછી ખુદાએ તેમને પુત્ર આપ્યો. જેનું નામ ‘લાલબેગ’ રાખવામાં આવ્યું.

જ્યારે લાલબેગનું વય બાર વર્ષનું થયું ત્યારે શેખ સરતાએ તેમને હઝરત બાલમીક પાસે ગિઝની મોકલી દીધા. લાલબેગે બાલમીકની ખૂબ સેવા કરી અને તે લાલબેગથી એવા ખૂશ થયા કે પોતાના બધા મુરીદોના તેમને સરદાર બનાવી દીધા.

એ પછી બાલમીક લાલબેગને અને પોતાના બધા મુરીદોને લઈને કાબુલ અને કાશમીર તરફ આવ્યા. અને મુરીદોને શહેરમાં જઈને બીજા માગવાનો હુકમ આપ્યો.

શહેરવાળાઓએ બાલમીક ફકીરો સાથે ઘણું ખરાબ વર્તન ચલાવ્યું તેમને સતાવ્યા. આ બખર લાલબેગને પહોંચી એટલે તે બહુજ ગુસ્સે થયા. અને બાલમીકની સલાહ મુજબ તેમણે મુરીદોનું લશ્કર લઈ શહેર પર હુમલો કર્યો એ હુમલામાં ખુદાના બધા ફરિશ્તાઓ લાલબેગના પક્ષમાં હતા. લાલબેગે કાબુલ અને કાશમિરના બધા ઇલાકા ઉપર કબજો કરી લીધો પણ પોતે રાજ્ય ન કરતાં સુલતાનશી નામના એક માણસને (જે ત્યાંનોજ વતની હતો) રાજ્ય સોંપી દીધું. અને તે પોતે થાનેશ્વર આવ્યા ગયા ત્યાં હું બાલમીક વફાત પામ્યા અને તેમની ઠરગાહ પણ થાનેશ્વરમાં બનાવવામાં આવી જે અત્યારે પણ છે.

એ પછી લાલબેગ દીલ્લીમાં આવ્યા, અને અહીંયા તેમણે પોતાના મજહૂબની તબલીગ શરૂ કરી જેમાં તેમને ઘણીજ સફળતા મળી અને ટોળે ટોળા લાંગીયાઓ મજહૂબમાં દાખલ થઈ ગયા.

લાલબેગે પોતાના મજહૂબના પાંચ ફિરકા
મુકરર કર્યા.

(૧) લાલબેગી (૨) શેખડી (૩) ઠામડી (૪) હેલી
(૫) વરાઝિટ.

મુસલમાન હોવાની બીજી દંતકથા.

હલાલખોરામાં એ વાત મશહૂર છે કે એક દિવસે બાલમીક અર્શ ઉપર ઝાડુ વાળતા હતા એવામાં ખુદાએ ફરમાવ્યું “ બાલમીક ” હવે તમે ઘણા ઘરડા થઈ ગયા લો, હું તમને એક ઇનામ આપું છું. એ પછી ખુદાએ તેમને એક ચોલા (ઝખ્ખો) આપ્યો બાલમિક એ ચોલાને ઘેર લઈ ગયા. અને ઇબાદતમાં મશગુલ થઈ ગયા એટલે એકાએક ચોલામાંથી એક બાળક પેદા થયું. બાલમિક આશ્ચર્ય પામ્યા અને અર્શ ઉપર ખુદાને એ હાલ કહી સંભળાવ્યો ખુદાએ ફરમાવ્યું “ તું ” ઘરડો થઈ ગયો હતો એટલા માટે મહેં તને આ ગુરૂ આપ્યો છે, બાલમિકે કહ્યું “ જનાબ ” હું એને દુધ ક્યાંથી પીવડાવીશ. હુકમ થયો કે તું ઘેર જા. માર્ગમાં જે જનાવર મળશે એજ દુધ પીવડાવશે બાલમિક ઘેર આવ્યા તો તેમને સસલાની માદા

મળી અને તેણે બાળકને દુધ પાચું અને એજ દુધ વડે લાલબેગ ઉછરીને મોટા થયા. એજ કારણે લાંગીઆઓ સસલાનો અદબ કરે છે અને એનું માસ નથી ખાતા. અર્થ ઉપર ખુદાએ એમ પણ કહ્યું હતું કે બાળકને મહેં લીઠ ઈલાહા ઇલ્લહલાહથી પેદા કર્યો છે. એટલા માટે એનું નામ, લાલ રાખતું અને તૂરીશાહબાવા પણ કહેવું.

લાલબેગે મોટા થઇ હુકમ આપ્યો કે દરેક ઘરમાં અઢી ઇંટનો એક બચતુલાહ (અલાહનું ઘર) બનાવવો. એટલે બધા લાલબેગોએ એ મૂજબ અમલ કર્યો અને ખુદાના નામના એ ઘર પોતાના - ઘરોમાં બનાવ્યા. ધીમે ધીમે લાલબેગે તે પહેલો હુકમ લોકોને યાદ ન રહેવાથી લાલબેગે ખુદાને યાદ કરવા માટે જે ઘર બનાવ્યા હતા. તેને લાલ-બેગનું ઘર કહેવા લાગ્યા અને હજી પણ એજ ગણતીમાં પડેલા છે.

હલાલખોર નામ ઇમામહુસેને આપ્યું.

મુંબઈના લાંગીઆઓમાં એવી દંતકથા ચાલે છે કે જ્યારે કરબલાનો બનાવ બન્યો અને યઝીદી લોકોએ એહલે બેતની એધાણી પૂછી ત્યારે લાંગીઆઓએ પત્તો નિશાન આપવાનો ઇન્કાર કર્યો યઝીદી લશ્કરે તેમને ઘણી લાલચ આપી અને કહ્યું કે જો તમે ઇમામ હુસેનનું ઠેકાણું બતાવી આપશો તો તમને યઝીદના દરબારમાં ઝાડુ વાળનારા બનાવી દેવામાં આવશે આ સાંભળી મેહતરોના સરદારે

કહ્યું યજીદ હરામ ખાય છે અમે એના ખારણા પાસે જાડું નહિ વાળીએ અને ઈમામહુસેન અમારા-દાદાપીર લાલ-રસુલ-શુર મહંમદ (સલ) ના નૂરથી બનેલા છે. અમે એમની અદાવત નથી કરી શકતા.

યજીદી લશ્કરે બધા મેહતરોને પકડી લઈ જાડું વડે મારવા માંડ્યા. પણ તેઓ મેહતરોને જે જાડું વડે મારતા હતા તે જાડું તેમના હાથમાંથી નીકળી જઈ આસમાન ઉપર ઉડી જતી હતી અને કહેતી હતી કે હું આસમાન ઉપર તારાઓની જાડું બની ક્યામત સુધી ચળકતી રહીશ. (હજી સુધી આકાશમાં તારાઓની જાડું જળકે છે.)

સારાંશ એકે યજીદી સૈન્ય હતાશ બની ગયું અને મેહતરોએ ઈમામહુસેનનું ઠેકાણું ન બતાવ્યું આ સમાચાર હઝરજ ઈમામહુસેન (અ-લ) ને મળ્યા. ત્યારે તેમણે કહ્યું કે તેઓ હલાલખોર (હલાલનું ખાનારા) છે અને મહારા મિત્ર છે ક્યામતના દીવસે મહારા મિત્રોમાં એમનું હથથશે અને જે લોકો હલાલખોરોને મિત્ર ગણશે તેમને ખુદા અને રસુલ (સલ) પોતાના મિત્ર ગણશે અને હું પણ એમને મહારા મિત્ર ગણીશ.

મનમહયદર શુર મેહતર.

હલાલખોરોમાં એવી વાત મશહૂર છે કે જ્યારે હઝરત અલી (રહી.) જિહાદમાં નારો લગાવતા. ત્યારે મનમહયદર શુર મેહતર (હું હથદર છું મેહતરોનો પીર)

કહેતા હતા. અને એની યાદગાર તરીકેજ હલાલખોરો મોહરમમાં પટા બાઝીના ઢંગલ કરે છે તાઝીઆ આગળ દફ વગાડતા બાય છે અને મુસલમાનોની પેઠે હઝરતઅલી (રદી) ની નજર નિયાઝ કરે છે.

અલીલાલ.

હલાલખોરો કહે છે કે એક દીવસે હ૦ અલી. (રદી) મઝારમાંથી જતા હતા. અને હલાલખોર ઝાડુ વાળતો હતો તેણે હ૦ અલી (રદી) ને સલામ કર્યો સાથે ફરમાવ્યું તું મહારો પ્યારો શુલામ છે અને કયામતને દીવસે આ ઝાડુ તારા માથાનો તાજ બનશે આ દુઆ ફરિસ્તાઓએ સાંભળી ત્યારે તેઓ પણ હલાલખોરોની સાથે ઝાડુ વાળવા લાગ્યા. જેથી તેઓની ઝાડુ પણ માથાનો તાજ મુકુટ બની બાય.

જ્યારે હઝરત અલી (રદી) શહીદ થઈ ગયા ત્યારે એમનું મઝાર છુપુ રાખવામાં આવ્યું તે વખતે આસ્માનના ઝાડુવાળા ફરિસ્તા હલાલખોરો પાસે આવ્યા. અને કહ્યું કે “ખુદાએ હુકમ આપ્યો છે કે તમે મહારા અલી (રદી) ની કબર ઉપર જઈને ઝાડુવાળો અને સાત માણસોને સાથે લઈ બવ. એ સાત માણસોને અલીલાલનો ખિતાબ મળશે અને આખા જગતમાં એમના અને અલીલાલ નામની ધૂમ મચી જશે.

સૈયદે લાંગીનું પાણી પીધું

હલાલખોરોમાં એવી દંતકથા મશહૂર છે કે જ્યારે એહલે બેત કેદ થઈને ચઝીદની પાસ લઈ જવામાં આવતા હતા ત્યારે માર્ગમાં ઈમામ એનુલ આબેદીન (અલ૦) ને તરસ લાગી અને તેમણે લોકો પાસે પાણી માગ્યું પણ કોઈએ આપ્યું નહિ સ્હામે એક હલાલખોર બિલો હતો એને આપે કહ્યું કે તું હલાલખોર છે તારું પાણી મ્હારે માટે આ હરામઝાહાઓ કરતાં વધુ પાક છે તું જા અને પાણી લાવ હલાલખોરે પાણીને પ્યાલો લાવી આપ્યો અને સૈયદે હલાલખોરનું પાણી પીને ફરમાવ્યું જા. તને અમે લાલ પીર આપ્યો અને તું સુખરૂ થયો કયામતને દીવસે હોઝે કાસરનો પહેલો પ્યાલો હલાલખોરોને આપીશ.

હલાલખોરોપર બીબી ફતિમાની ચપટી.

હલાલખોરો કહે છે કે અમે લોકો બીમારોની ગંદકી સાફ કરીએ છીએ છતાં અમારી ઉપર તેની અસર થતી નથી અર્થાત્ અમને છૂત લાગતી નથી. એ હઝરત બીબી ફતિમા (રહી૦) નો અસર છે કેમકે એક દીવસે હઝરત ઈમામ હુસેન (અલ૦) માંદા હતા અને તેમને ઝાડે થઈ ગયા હતા હઝરત બીબી ફતિમા (રહી૦) એ હલાલખોર સીને બોલાવીને ગંદકી સાફ કરાવી અને જ્યારે બેથું કે તેણે ખુશી ખુશીને ગંદકી સાફ કરી નાખી અને લગારે કરાહીયત ન કરી ત્યારે તેમણે બહુજ રાજી

થઈ લોંબપરથી માટીની ચપટી ઉપાડી તેની ઉપર નાખી દીધી અને ફરમાવ્યું જ કયામત સુધી આ ચપટીની બરકતથી તારી કેમને ગ્રાંઠકી ઉઠાવવાથી કંઈ પણ રોગ નહિ થાય.

રિઝકનો ફિરિસ્તો હલાલખોરોના દામન તળે.

હલાલખોરોમાં એવી રીવાયત છે કે રિઝકના ફિરિસ્તા ઉપર માખીઓ ઘણી બેસતી હતી. કેમકે ખાવા પીવાની વસ્તુઓ ઉપર માખો ઘણો આવે છે પેગમ્બરોએ રીઝકના ફિરિસ્તાની સૂરત દેખી તો તેમને બહુ ઘણા ઉત્પન્ન થઈ અને તેમણે અલ્લામીયાંને કહ્યું કે એને અમારી પાસેથી ક્યાંક દુર કાઢી મૂકો અલ્લામીયાંએ પીર પેગમ્બરોની વાત માની લીધી. અને રિઝકના ફિરિસ્તાને કહ્યું કે જાણ તું ભાડલી હલાલખોરી પાસે જઈને સંતાઈ જ

રિઝકનો ફિરિસ્તો ભાડલી હલાલખોરી પાસે ગયો અને કહ્યું કે પીર પેગમ્બર મારા દુશ્મન બની ગયા છે અને અલ્લામીયાંએ મને તારી પાસે મોકલ્યો છે માટે તું મને તારી પાસે રહેવા દે ભાડલીએ કહ્યું પીર પેગમ્બરોથી સંતાવું હોય તો મારા અનાજના કોઠારમાં સંતાઈ જ. રિઝકના ફિરિસ્તાએ એમજ કર્યું અને ભાડલીના કોઠારમાં સંતાઈ ગયો પેલી તરફ પીર પેગમ્બરોને ભૂખ લાગી. અને તે સઘળા રિઝક ખોળવા લાગ્યા પણ રિઝક મળ્યું નહિ કેમકે રિઝકનો ફિરિસ્તો સંતાઈ ગયો હતો એટલે

રિઝક વહેંચે કોણુ જ્યારે પીર પેગમ્બરોને ઘણુજ દુઃખ થવા લાગ્યું ત્યારે તે આ બધા એકત્ર થઇને અલ્લામીયાં પાસે ગયા. અને કહ્યું કે અમને ખૂબ લાગી છે રિઝકના ફિરિશ્તાને બોલાવી અમને ખાવાનું અપાવ. અલ્લાહમીયાંએ કહ્યું કે મેંતો રિઝકના ફિરિશ્તાને ઇબતિયાર બાડલી હલાલખોરીને આપી દીધા છે માટે તમે એને જઇને કહો.

પીર પેગમ્બરો હલાલખોરી પાસે ગયા. અને રિઝકના ફિરિશ્તાની માગણી કરી બાડલીએ કહ્યું તમે ખુદાના ફિરિશ્તાથી ઘૂણા કરી માટે હું એને નહિ સોંપુ.

જ્યારે પીર પેગમ્બરોએ બહુજ સમજાવી ત્યારે બાડલીએ કહ્યું ઠીક એ શરત ઉપર ફિરિશ્તાને સોંપુ છું કે તમે ફરીથી કદી પણ ખુદાની કોઈ વસ્તુથી ઘૂણા કરશો નહિ અને તેને તિસ્કાર પૂર્વક નહિ બુઝો.

પીર પેગમ્બરોએ કહ્યું અમે કદી પણ એવું નહિ કરીએ અને વચન આપીએ છીએ કે ખુદાની બનાવેલી કોઈ પણ વસ્તુથી અમે ઘૂણા નહિ કરીએ ત્યારે બાડલીએ કહ્યું જો તમે લોકો વચન ભંગ કરો તો એનો શો ઇલાજ.

પીર પેગમ્બરોએ કહ્યું તમે અમારી ઝમાનત લઈલો બાડલીએ કહ્યું વારૂ ચંદ્ર સૂર્યને ઝામિન રાખો પીર પેગમ્બરોએ એમજ કયું જ્યારે ચંદ્ર સૂર્યની ઝમાનત થઈ ચુકી ત્યારે બાડલીએ અનાજનો કોઠાર ઉઘાડી ફિરિશ્તાને બહાર કાઢ્યો અને પીર પેગમ્બરોને હવાલે કર્યો.

ચંદ્ર સૂર્યને અહણ લાગે છે તેનું કારણ એજ ઝમા-
નત છે જે પીર પેગમ્બરોએ આપી હતી અલ્લાહ મીયાંએ
એને ઝમાનતની યાદગાર બનાવી દીધી છે.

અહણ થાય છે ત્યારે હલાલખોરોને અનાજ આપવામાં
આવે છે એનું કારણ એજ છે કે હલાલખોરી ભાડલીની
ઝમાનતને કારણે ચંદ્ર સૂર્યને આ તકલીફ વેઠવી પડે છે
જે હલાલખોરોને અનાજ ન આપવામાં આવે તો કદી
પણ ચંદ્ર સૂર્ય અહણમાંથી મુકત ન થાય.

એક હાંદુ દંતકથા.

સુલતાન સિકંદર (ઘણું કરીને મુરીવંશના સિકંદર)
ને ત્યાં એક જીવણ નામનો ઝાડુવાળનારો હતો તે પોતાની
ઉત્તમ સેવાઓ બદલ સિકંદરી સરકાર પાસેથી ઘણું ઈનામ
ઈકરામ મેળવતો હતો જીવણને કોઈ બાળક નહોતું અને
તેને પુત્ર પ્રતિની બહુજ તમન્ના હતી એક દિવસે શહેરમાં
લાલ પોષાક પહેરેલા લાલખેગ નામના દુરવેશ આવ્યા અને
ત્રણ દિવસ સુધી શહેરમાં ફર્યા તેમણે કાંઈ પણ ખાધું
નહિ તેમજ કોઈની સાથે વાત ચીત પણ ન કરી ત્રીજે
દહાડે જીવણના ઘર આગળ આવીને તેમણે કહ્યું કાંઈ
ખાવાનું હોય તો મ્હને ખવડાવ જીવણ ઘરમાંથી બહાર
આયો અને કહેવા લાગ્યો જનાબ કદાચ આપને ખબર
નહિ હોય કે હું ઝાડુવાળનાર ઢેડ છું અને ઢેઢના હાથનું
કોઈ સારા માણસ ખાતા નથી.

લાલબેગે કહ્યું શુ ઝાંડુ વાળનારાઓને ખુદાએ નથી
પેદા કર્યા જીવણુ બોલ્યો બેશક ખુદાએજ અમને પણ પેદા
કર્યા છે પરંતુ ઘણા લોકો (જેમને ખુદાએ પેદા કર્યા છે)
અમારાથી પરહેઝ કરે છે,

આ સાંભળી લાલબેગે બેશમાં આવી જઇ કહ્યું હું
આદમીયોની કાંઈ પણ દરકાર રાખતો નથી હું ખુદાની આગળ
ખુદાના બંદાઓની કાંઈ પણ માનવાને તૈયાર નથી લાવ
મહુને ખાવાનું આપ હું તે ખાઈશ અને બનાવટી રાજને
તોડીશ, હે જીવણુ માણસ પવિત્ર પેદા થયો છે તેને કાંઈ
વસ્તુ નાપાક બનાવી શકતી નથી તમે લોકો ઝાહીરની
ગંદકી સાફ કરો છો એટલે તમારું અંતર ચોખ્ખું થઈ જાય છે.

પરંતુ જે લોકો ઝાહીરની ગંદકીથી બચાવ શોધે છે
અને તમને ગંદા ગણે છે એમનું અંતર નાપાક ગંદું
હોય છે અને તે ગંદકી દોઝખની અગ્નિ વિના અન્ય કાંઈ
પણ વસ્તુ દુર થઈ શકતી નથી મને ખુદાએ એટલા માટે
બોલ્યો છે કે માણસોને અહંકાર અભિમાનથી બચાવું
અને તમારા દુઃખાયલા દીલોને દિલાસો આપું જેની ઉપર
એ અભિમાની લોકો આઘાત પહોંચાડે છે.

લાલબેગની વાતો સાંભળી જીવણુના મનમાં તેમને
માટે માનની લાગણીઓ જન્મવા પામી તેમને ખાણું ખવ-
રાવ્યા પછી જીવણુ તેમની બચઅત કરી તેમનો ચેલો
બની ગયો અને અવલાદને માટે દુઆ આહી લાલબેગે

કહ્યું જા મારા સાત દુત્ર થશે તે બધાના નામ મારા નામ ઉપર રાખજે કેમકે તેઓ મારા મજાહબનો જાંડો ઉંચકનોર બનશે.

લાલ બેગની દુઆથી ખુદાએ જીવણને સાત દીકરા આપ્યા અને તે આનંદનું જીવન ગાળવા લાગ્યો. એક દિવસ સુલતાન સિકંદરે કોઈ વાતથી ખુશ થઈ જીવણને એક ઘોડો ઇનામમાં આપ્યો. જીવણ તે ઘોડો લઈ લાલ-બેગ પાસે ગયો. લાલબેગે ઘોડો પસંદ કર્યો અને કહ્યું એને ઝુખાડ કરીને મને ખવડાવ જીવણે લગારે અચકાયા વિના ઘોડાને ઝુલ્લ કરી નાખ્યો તેના મિત્રે કહ્યું ગાંડા બાદશાહને ખબર પડશે તો બહુજ ખુસ્સે થશે માટે થોડું માંસ થંડેર કાઢીને ત્યાં મોકલાવી આપ જેથી વાત શુભ રહેવા પામે જીવણે એમજ કર્યું તેમ છતાં બાદશાહને ખબર પડી ગઈ તે ઘણોજ ક્રોધે ભરાયો અને જીવણને બોલાવીને કહ્યું જો ત્યાંજ સુધીમાં તારા ઇનામચા. (લાલ બેગ) એ ઘોડાને જીવતો ન કરી આપ્યો તો યાદ રાખકે તને તારા બચ્ચાઓ સહીત મારી નાખીશ.

જીવણ રડતો રડતો લાલબેગ કને ગયો અને બધી હકીકત કહી સંભળાવી. લાલબેગે કહ્યું કે ઘોડાની ખાલ અને હાડકાં અહીં લાવ ખાલ અને હાડકાં આવી જતાં લાલબેગે દુઆ માગી અને ઘોડો જીવતો થઈ ગયો પણ

તેના ત્રણ પગ હતા કેમકે ચોથો પગ કાંઈને મોકલવામાં આવ્યો હતો.

જીવણે કહ્યું હુજુર બાદશા ત્રણ પગનો ઘોડો નહિ લે લાલ બેગ બોલ્યા. એમ કહીદે જે કે ચોથો પગ તમારા કાઝીએ ખાધો છે માટે તેમને કહો એટલે એ ચોથો પગ લગાવી આપશે કેમકે તે અલાહના બંદાઓ ઉપર સત્તા ચલાવે છે અને ગરીબોનો તિરસ્કાર કરે છે.

જીવણે બાદશાહ આગળ ઘોડો હાઝિર કર્યો એટલે બાદશાહ આ કરામતથી આશ્ચર્ય પામ્યો અને લાલ બેગ વીધે તો મનમાં અકીદત પેદા થઈ બાદશાહને પણ અવલાદ ન હોતી એટલે લાલ બેગ પાસે વાચના કરવાની ઇચ્છા થઈ તેણે જીવણને હુકમ કર્યો બા. અને તારા-ઈમામને દરબારમાં લઈ આવ જીવણે ધેર જઈ જોયું તો લાલ બેગ ન મળે એ તો ક્યાંક ગાર્ડબ (અલોપ) થઈ ગયા હતા જીવણે બાદશાહને ખબર આપી જેથી તે નારાજ થયો અને જીવણને તેના બાલ બચ્ચા સહીત ડુબાવી દેવાનો હુકમ કર્યો એમાં બાદશાહની નેમ એ હતી કે જીવણની મોહબ્બતના લીધે લાલ બેગ બહાર થઈ જશે પણ લાલ બેગતો બહાર નજ થયા. અને જીવણને તેના સાતે પુત્રો સહીત ડુબાવી દેવા માટે નહીં ઉપર મોકલવામાં આવ્યો.

જીવણના ન્હાના દીકરાએ બાદશાહ આગળ દયાની ચાચના કરતાં તેને માફી આપવામાં આવી તેને શેખ મહેતરનો ખિતાબ મળ્યો અને રોશન ચોકીનો હોદ્દો આપવામાં આવ્યો બાકીના છોકરા જીવણની સાથે ગયા માર્ગમાં એક છોકરો અલોપ થઈ ગયો એનું નામ રાહત પડયું. બીજો ન્યાંના ખેતરમાં સંતાઈ ગયો એને ઢાંક નામ મળ્યું ત્રીજો વાંસની જંગલમાં ન્હાસી ગયો અને વાંસ ફેડ મશહૂર થયો ચોથો માટલાના આશ્રયથી તરતો તરતો કલકત્તે પહોંચી ગયો એનું નામ હરી પડયું પાંચમો તરતો તરતો ફેજાબાદ આગળ નીકળ્યો એનું નામ હતીલા છે છઠ્ઠાને માછીઓએ બહાર કાઢી બાદશાહ આગળ રજુ કર્યો એટલે તેને જાડુ વાળવાની નોકરી મળી તેનું નામ સમન હતું પણ પાછળથી લાલ બેગ નામ મશહૂર થયું.

જીવણ અને તેના દત્તક પુત્રને હોડીમાંથી ફેંકી દઈ ડુબાવવાની તૈયારી હતી એવામાં લાલ બેગ જાહીર થયા અને હોડીને બચાવી. અમૃતસરમાં ફેંકી દીધી અમૃતસરમાં એ વખતે ગુરૂ ગોવિંદસીંગ સીખની બોલ-બાલા થતી હતી નેમની આગળ જીવણને હાંઝીર કર્યો તેમણે જીવણનો એહવાલ જાણી લીધા પછી પૂછ્યું તું લાલ બેગનો ચેલો બન્યો પણ તેની પાસે કોઈ પુસ્તક હતું.

જીવણે કહ્યું ત્યારે શું તમારી પાસે કોઈ પુસ્તક છે
 ગુરુ ગોવિંદસંગે ગ્રંથ સાહેબ આગળ ધર્યો જેનું લખાણ
 સાંભળી જીવણ ગુરુ સાહેબનો ચેલો ખની ગયો અને
 તેનાથી સિખોની એક જુદી શાખા ચાલી.

જીવણનો દત્તક પુત્ર ગુરુનો ચેલો ન બન્યો બલ્કે
 દિલ્હી આવી તેણે જીવણ વિરુદ્ધ હીલ ચાલ ચલાવવા
 માંડી તે કહેતો હતો કે અમે લાલ બેગના ચેલા થઈને
 માથે વાળ નહિ રાખીએ અને એક મુસલમાન દુરવેશ
 સુલ્તાન સરવરની સેવાથી ફેઝ હાંસિલ કરી તેણે લાલ
 બેગી પંથ સરવર સુલ્તાનના નામથી ચલાવ્યો.

એ દરમિયાન દિલ્હીના બાદશાહ સાથે સિખોનું
 યુદ્ધ થયું અને તેમાં એક ગુરુ સાહેબ માર્યા ગયા. એમનું
 માથું કિલ્લા (કીલ્લા) ની ઉપર લટકાવામાં આવ્યું
 પોતાના ગુરુનું માથું ત્યાંથી ઉતારી લાવવાની હિમ્મત
 કોઈની ન પડી પણ જીવણ અમૃતસરથી દિલ્હી આવ્યો
 અને કિલ્લામાં જાડુ વાળનાર પોતાના કીકરા સમનદ્વારા
 ગુપ્ત રીતે ત્યાંથી માથું ઉતારી અમૃતસર લઈ ગયો
 સિખોમાં એ વાત મશહૂર છે કે જ્યારે એ માથું ગુરુ
 સાહેબના શરીર સાથે જોડવામાં આવ્યું કે તરતજ ગુરુ
 સાહેબ જીવતા થયા. અને નીચે લખેલું શેર પઢી પાછા
 મરી ગયા.

પન રક્ષસને કાટા સીસા. સ્ત્રી અરકેત જગત્કાઈસા પાપીને ગલાકાટા.

અય ન જાત દહન્દએ દુનિયા ઇસા આવ.

• આ શેરમાં અંથેજેનું હીંદમાં આગમાન થવાનું ભવિષ્ય
લાખેલું છે ઉપલી બનાવને આધારે એમ કહેવામાં આવે
છે કે સિખ લોકો જીવણના લાલ બેગી પંથના ભંગીઓના
હાથનું ખાઈ લે છે.

વાલમીક પાસે એક મુગલ સ્ત્રીએ આવી અવલાદ
ન હોવાથી શિકાયત કરી અને કહ્યું કે જો આપની દુઆથી
મહેને છોકરાં જન્મે તો હું એક છોકરો આપની સેવામાં
આપી દઈશ. બાલમીકજીની દુઆથી તે સ્ત્રીને જે પહેલો
છોકરો અવતર્યો તે મહોટે થતાં બાલમીકજીને સોંપવામાં
આવ્યો (એનું નામ એની માતાએ લાલ બેગ રાખ્યું
હતું) બાલમીક એને બનારસ લઈ ગયા ત્યાં હૃદય કંપીત
હીંદુ દેવતાઓ રહેતા હતા તે બધા બાલમીકના અનુ-
યાયી થઈ કનાસ. (ચંડાલ) બની ગયા અને બનારસથી
સાત ગાઉ દૂર આવેલા ચંડાલ ગઢમાં જઈને વસ્યા દર
રોજ સ્વારે ચંડાલ ગઢથી બનારસમાં આવી ભંગીઓ-
ઓની પેઠે ઝાડુ વાળતા હતા બનારસમાંના હીંદુઓ
જેમનામાં ખુદ દેવતાઓ હતા અને જેઓ ભંથીઓના મોઢું

જોતા ન હોતા તેઓ જ્યારે ચંડાલગઢથી ભંગીઆઓ શહેરમાં આવતા. ત્યારે હફ વગાડતા જેનો અવાજ સાંભળી બધા લોકો પોત પોતાના ઘરોમાં પેસી જતા જ્યારે ભંગીયા ઝાડુ વાળીને પાછા ચાલ્યા જતા ત્યારે બીજી વાર હફ વગાડવામાં આવતું એટલે લોકો ઘરોમાંથી નીકળી પોત પોતાને કામે લાગી જતા.

બાલમીક આ પ્રકાર દેખી પોતે ઘરમાં પેસી જવાને બદલે લોકોને એનું કારણ પૂછ્યું તેમણે કહ્યું કે ભંગીઆઓને જોવાને નિષેધ કરાયેલો છે બાલમીકને હીંદુઓના આ તિરસ્કારથી ઘણું ખોટું લાગ્યું અને તેમની કોમ સાથે હીંદુઓ આવી નફરત ધરાવે છે એ દુઃખથી તેમણે આપઘાત કરી લીધો.

બાલમીકના મૃત્યુ પછી એના શરીરમાંથી એટલું બધું લોહી નહેવા લાગ્યું કે કોઈ હીંદુ શખને અડકી ન શક્યો છેવટે એક હીંદુ કોઈ હલાલખોરને બોલાવવા માટે ચંડાલગઢ ગયો અને ત્યાં જઈને બધા હલાલ ખોરોને એ બીના કહી સંભળાવી હલાલ ખોરોએ બનારસ જઈને બાલમીકના મૃત દેહને ગંગામાં નહેવડાવી દીધો પણ હીંદુઓએ એના મૃતદેહને પાછો એક બીજા ઘરમાં જોયો બીજી વાર હલાલ ખોરોને બોલાવ્યા અને તેમણે લાશને નદીમાં પધરાવી દીધી અને વળી તે ચોથા ઘરમાં આવી ગઈ આ પ્રકાર લાંબા સમય સુધી ચાલ્યો અને લાશ

નવા નવા ઘરોમાં પહોંચવા લાગી અને લોકો ગભરાવવા લાગ્યા કે કોઈ ગેબી આક્રમક નાગીલ ન થાય.

એવામાં એક હિંદુએ સ્વપ્નામાં બાલમીકને જોયા તે કહેતા હતા કે જ્યાં સુધી શહેરના લોકો હલાલખોરાનું મોઢું જોવાથી ખેઝાર રહેશે ત્યાં સુધી મ્હારો મૃત દેહ શહેરને નહિ છોડે.

એ દિવસથી બધા લોકો હલાલ ખોરાને જોવા લાગ્યા અને તેમનાથી છુપાઈ જવાનું બંધ થયું હવે હલાલખોરાએ બાલમીકની લાશને નદીમાં નાખી એટલે તે ચંડાલ ગઢ તરફ વહેવા લાગી અને ત્યાં પહોંચી એટલે હલાલ ખોરાના ટાટના બધા ઝુંપડા સોનાના બની ગયા.

આ જમાનો તે સચ્ચાઈનો જમાનો હતો જેને સત્ય યુગ કહેવામાં આવે છે.

બનારસના હલાલખોરાની નીદાંત કથા.

બનારસના હલાલખોરા કહે છે કે પાંચે પાંડવોમાં સૌથી ન્હાના નકુલ ઘણા પ્રખ્યાત હતા કૌરવોને હરાયા પછી પાંચે ભાઈઓએ ભારત વર્ષના બધા રાજા (જેમાં કૃષ્ણ પણ હતા) એ નીદાવત કરી જે મકાનમાં દાવતને માટે ચોકો બનાવવામાં આવ્યો હતો ત્યાં મહેમાનો આવતાં પહેલાં મરેલી ગાય મળી આવી પાંચે ભાઈઓએ કહ્યું કે આ મુરદાર અપવિત્રને અહીંથી ફેંકી દેવી જોઈએ નહિ તો શાહઝાદાઓ અમારી સાથે ખાવા નહિ બેસે અને

અમે બધા ઝલીલ ગણાશું પણ ગાયને ઉપાડીને ફેંકવા માટે માંડો માહે ઝગડો થયો સૌએ ગાયને હાથ લગાડવાથી ઇન્કાર કર્યો છેવટે અર્જુને નકુલ (બાલમીક) ને ઘણી માયા મમતા સાથે કહ્યું ' બહાલી નકુલ તમે એ મુરદાને ફેંકીદો નકુલે લગારે આનાકાની વિના તે ગાયને ઉપાડી પણ તરતજ અર્જુન દૂર નાઠો અને ઘણાજ તિરસ્કાર પૂર્વક અને શાસ્ત્રના સોગંદ ખાઈને કહ્યું કે હવે ચારે ભાઈઓ તારી સાથે બેસીને એક કોળીઓ પણ નહિ ખાય.

જ્યારે નકુળે જોયું કે નમ્રતા અને વાદવિવાદથી કાંઈ કામ સરે એમ નથી એટલે મરેલી ગાયને ઉપાડી રણ તરફ ચાલ્યો ગયો પણ એ ચારે ભાઈઓને એ દમા બાઝીની શિક્ષા એવી રીતે મળી કે જ્યારે રાજ કુમારો ખાવાને માટે આવ્યા ત્યારે પાંડવોને કહેવા લાગ્યા કે તમે અમારા યજમાન કેવી રીતે બની શકો છો જ્યારે તમારા હાથ એક સો એક ભાઈઓના રક્તથી રંગા એલી છે પહેલાં તમે તમારા પાપોને હિમાલયના ખરકમાં જઈને ધુવો તે પછી અમને જમવા બેસાડજો આટલું કહીને તે બધા રાજકુમારો તિરસ્કાર દર્શાવતા ચાલ્યા ગયા.

એ પછી ચારે પાંડવોએ પોતાનું રાજ્ય મહારાજા પ્રીછીતને સોંપી હિમાલય પ્રતિ પ્રમાણ કયું અને ત્યાં

પહોંચી બરફની શીતળતાને લીધે મરી ગયા નકુલ (કે જે હવે બાલમીક નામથી ઓળખાતો હતો) મરેલી ગાયને રણમાં ફેંકી દીધા પછી હથરાન પરેશાન અને ભૂખ્યા તરસ્યા હતા તેણે આકાશ તરફ મોં કરી. કહ્યું પ્રભુ મારી પાસે ખાવા પીવાનું કાંઈ સાધન નથી હું શું ખાઈ તર-તજ. પેલી ગાય જીવતી થઈ ગઈ અને નકુલને પીવા માટે ઘણું દુધ આપ્યું નકુલે પેટ ભરીને દુધ પીધું ગાય પાછી મરી ગઈ આ જોઈ નકુલ (બાલમીક રડવા લાગ્યો એકા એક અંતરિક્ષમાંથી અવાજ આવ્યો કે આ મરેલી ગાયના પટ્ટા. (ચામડીની અંદરનું એક પડ માસ પેશીઓ) નું સુપડું બનાવ અને ચામડાની ચારણી તૈયાર કર બાલમિકે એમજ કયું અને આ હુત્તરને માટે બાલ-મિકનો ઇલકાબ સૂપજ મશહૂર થયો વળી હીંદુઓએ તેને દગો દીધો હોવાથી સૂપજના મનમાં પણ તેમના તરફ વેરભાવ જન્મવા પામ્યો હતો તે એવા કોઈ દુરના સ્થળે ચાલ્યો ગયો કે જ્યાં તેને કોઈ ઓળખેજ નહિ ત્યાં તેણે મરેલી ગાયોના પટ્ટા અને ચામડામાંથી સંખ્યા બંધ સૂપડા તથા ચારણીઓ બનાવી અને શહેરમાં જઈ હીંદુઓને વેચાતા આપવા માંડ્યા, ભોળા હીંદુઓ નિરાંતે સૂપડા અને ચારણીઓ ખરીદવા અને વાપ-રવા લાગ્યા.

બાલમીકે થોડાક સમય પછી એક દિવસે બઝારની

વચ્ચે ઉભા થઈ મોટે સાદે બોલવા માંડ્યું હે હીંદુઓ તમને કાંઈ ખબર છે કે તમે શું ખાવ છો તમારું અનાજ અને લોટ સૂપડા અને ચારણીઓ વડે બાટકવામાં ને ચાળવામાં આવે છે પણ એ સૂપડા અને ચારણી ગાયના ચામડા અને આંતરડા વડે તૈયાર થાય છે અને તેને એ હાથો બનાવે છે જેમણે મરેલી ગાયના લોહીનો સ્પર્શ કર્યો હતો.

આ સાંભળી બધા હીંદુઓ પત્થર અને લાકડીઓ લઈને મારવા દોડ્યા પણ તે જંગલમાં નાસી ગયો હીંદુઓએ ઘણી શોધ કરી પણ પત્તોજ ન લાગ્યો એ પછી બાલમી કે પોતાનું નામ બેરાગી રાખી લીધું અને એક પર્વતની શુદ્ધમાં જઈ ખુદાની બંદગી કરવા લાગ્યો એ સ્થળ ઇલ્હાબાદ અને ગોપી ગંજની વચ્ચેમાં અને અત્યારે પણ “ બે રાગી નીલા ” ના નામથી ઓળખાય છે એ જંગલમાં એક સતી નામની સ્ત્રી લટક્યા કરતી હતી જેને બાળ વયથી જંગલમાં છોડી મૂકવામાં આવી હતી અને તે જંગલી પશુઓની પેઠે રહેતી હતી બાલમીકે તેને પોતાની સ્ત્રી બનાવી લીધી જેનાથી બે પુત્રો જન્મ્યા જેમના નામ જીવણ અને કલવા હતા.

છેવટે બાલમીકે ધાડ પાડુનો ધંધો શરૂ કર્યો અને ઠગ બનીને મુસાફરોને લુંટવા લાગ્યો દરેક વટેમાર્ગ પાસેથી

તેની જનોઈ બળાત્કારે ઉતરાવી પીપળાના ઝાડપર લટકાવી દેતો અને બધો માલ અસબાબ લુંટી લઈ પોતાની સ્ત્રી અને બાલ બચ્ચાઓનું ભરણ પોષણ કરતો હતો. હવે એ ગામના લોકો એને ચંડાલ કહેવા લાગ્યા ચંડાલ નામ એટલું બધું ખરાબ ગણવામાં આવતું હતું કે સ્થવારમાં તેનો ઉચ્ચાર પણ કોઈ કરતા નહોતા.

એક દિવસે નાનકશા કોઈ બુઝુર્ગની દરગાહ ઉપર એ રસ્તે થઈને જતા હતા. તે ચંડાલ તેમને પણ લુંટવા તૈયાર થયો. નાનકશાએ-કહ્યું તું મને શામાટે લુંટે છે ચંડાળે જોયું કે એ વટેમાર્ગુ તેની અંતર ઇચ્છા બાળી ગયો છે એટલે શર માઈને માથું નમાવી દીધું અને બાળકોને ભરણ પોષણ માટે તારો માલ લેવા માથું છું” નાનકશાએ કહ્યું તું એમને માટે આવો નીચ ધંધો કરી પાપી બન્યો પણ તે એમને કદી એમ પણ પૂછ્યું છે કે તેઓ તારો ઉપકાર માને છે કે નહિ.

ચંડાળ લાજમને સતીની ઝુંપડીમાં ગયો અને કહ્યું આજે હું તમારે માટે કાંઈ ખાવાનું લાવ્યો નથી કેમ કે હું ખુદાની લાનતથી ડરું છું આ સાંભળી સતી અત્યંત ક્રોધે ભરાઈ કહેવા લાગી તું પાપી બને કે ખુદાનો શ્રાપ તારી ઉપર પડે તેની મને દરકાર નથી પણ અમારે માટે ખવાનું લઈ આવ.

ચંડાળ તરતજ પાછો ફરી નાનકશાહ પાસે આવી કહેવા લાગ્યો મને શયતાને આંધળો બનાવી દીધો હતો એટલે આ ધંધો ગ્રહણ કર્યો હતો હવે હું તોખા કરું છું મને તમારા શિષ્ય મંડલમાં દાખલ કરીદો.

એ પછી તે નાનકશાહ સાથે ચુનાર શહેર સુધી ગયો ત્યાં એક પર્વત ઉપર પોતાની સ્ત્રી અને બાળકોને મૂકી કહ્યું કે હું પાછો ફરું ત્યાં સુધી તમે અહીં રહો સતીએ કહ્યું અમારું ભરણ પોષણ કેવી રીતે થશે ચંડાળે કહ્યું તું લોકોના બારણે જઈ જાડુ વાળને અને કાળુ ન્હાનો હોવાથી કાંઈ કરી શકે એમ નથી પણ જીવણ સુપડા અને ચારણીઓ બનાવી વેચશે એટલે ચુનરાન ચાલશે.

એ પછી ચંડાળ પોતાના મુરશિદ નાનકશાહ સાથે તરબતી ગયો ચુનારના લોકો ચંડાળનાં રહેવાથી કંટાળી જઈ બનારસ ચાલ્યા ગયા અને ચુનારનું નામ ચંડાળ ગઢ પડ્યું અત્યારે પણ કોક માણસ રહવારમા ચંડાળ ગઢનું નામ લેતો નથી અને એ બનાવ પછી પેલા પર્વતનું નામ “ ગઢા પર્વત પડ્યું ” નાનકશાહે તર બતીમાં પહોંચીને જમના નદીમાં ચંડાળને તેના નીચેના હોઠ સુધી પહોંચે એટલા પાણીમાં ઉભો રાખ્યો અને કહ્યું કે હવે “ રામા-રામા ” “ કહે ” ચંડાળને પાણીમાં ઉભો રહી

મરણનો વિચાર આવતાં તેના મોઢામાંથી “ મારા-મારા ” નિકળ્યું નાનકશાહિ કહ્યું “ બેટા ! હું ઝિયારત કરીને આવું ત્યાં સુધી રામ-રામા કહેજે.

નાનકશાહના જવા પછી બાર વર્ષ સુધી ચંઢાળની જીભ દુરસ્ત ન થઈ અને તેના બે વક્ષ હોંઠ “ મારા-મારા ” સિવાય બીજું કંઈ ઉચ્ચારી ન શક્યા છેવટે એક દિવસે તેની જીભ દુરસ્ત થઈ અને રામા રામાનો ઉચ્ચાર તે કરી શકી એવામાંજ નાનકશાહ પણ આવી પહોંચ્યા અને પૂછ્યું “ બેટા ! શું કહે છે હવે તું પવિત્ર થઈ ગયો ” અને તેને છાતી સાથે ચાંપ્યો એ દિવસથી એનું નામ “ બાલમીક ” પડ્યું અને તે ત્યાગી બની જઈ જંગલમાં છુપાઈ ગયો.

આ અરસા દરમિયાન સતી અને તેના છોકરાઓની ખાવાપીવાના અભાવે ઘણી કફેડી હાલત થઈ ગઈ અને બૂખ તરસને કારણે તેઓ મરવાની અણી ઉપર આવી લાગ્યા છેવટે સતીએ લાચાર બની ખુદા પાકની આગળ પોતાના ગુનાહોની તોખા કરીઅને પોતાના ન્હાસી ગયેલાં પતિએ બતાવ્યા પ્રમાણે ગુજરાન ચલાવવાની આજ્ઞા માગી, હુઆ કબુલ થયા પછી જ્યારે સતીએ ગુનારના બધા મક્કાનો ખાલી જોયા. એટલે બનારસ જઈ રાજના મહેલના દરવાજા આગળ ઝાડુવાળવા માગી. રાજાએ તેણીને દેખી પૂછ્યું એ કેાણ છે ? જવાબ મળ્યો

કે સતીએ ખુદા પાસે પોતાના મુનાહોની માણી માગી પોતાના પતિની આજ્ઞા ઉપર અમલ કર્યો છે અને આદુઆ કબુલ થવાની નિશાની છે.

એ પછી સતી ત્યાંથી ચાલી ગઈ, રાજના માણસો તેની ઘણી શોધ કરી પરંતુ તેનો ક્યાંય પત્તો લાગ્યો નહીં. જીવણને એક મુસલમાન પોતાની સાથે દેહલી લઈ ગયો હતો, માત્ર કાલુ પડ્યો હતો તેને બનારસ લઈ ગયા. જ્યારે કાલુ જવાન થયો ત્યારે રાજાએ એક જમના નામની દાસી તેને સોંપી દીધી. કાલુએ ચારણી અને સુપડાં બનાવી બનાવીને ઠીક ધન લેશું કરી લીધું અને ધનવાન બની ગયો. જમનાને પેટે કાલુએ કેાઈ સંતાન નહીં સાંપડ્યું હોવાથી પાલક નામના એક છોકરાને તેણે દત્તક લીધો. એક દિવસે બનારસના રાજાને એવું કહેવામાં આવ્યું કે કાલુ ચંડાળનો પુત્ર છે એટલે તેને ઝાડુ વાળવાની અને મડદા બાળવાની આજ્ઞા કરવામાં આવી જેથી કાલુ નારાજ થયો અને એ કાર્ય રાજા હરિશ્ચંદ્રને સોંપાયું.

જ્યારે હરિશ્ચંદ્રને સ્વર્ગમાં બોલાવવામાં આવ્યા ત્યારે બનારસના લોકોએ તેમને લઈ જવા કાલુને દરખાસ્ત કરી જમનાએ ના પાડી અને કહ્યું કે જ્યારે હરિશ્ચંદ્ર મરવા લાગ્યા ત્યારે મહેં મહારા દુધ પીતા બાળકને હાથોમાં ઉપાડી લઈ નમ્રતાપૂર્વક કહ્યું કે મહેરબાની

કરીને મ્હને કોઈ નિશાની આપતા જાવ, હરિશ્ચંદ્ર જવાબ આપ્યો કે મ્હારી પાસે એવી કોઈપણ વસ્તુ નથી કે જે હું બખ્શિશ કરી દઉં, અલબત્તી નદી કિનારે મડદા બાળવાનો હક છે તે મ્હેં આને બખ્શિશ આપ્યો. એટલાજ માટે કાલુ જન્મતમાં ગયા પ્રધી મડદા બાળવાનો હક પાલકને સોંપાયો. એજ પાલકથી “ વસીયા ડામ ” નો વંશ ચાલ્યો અને એ વંશના લોકોએ પોતાના મુર-બીની યાદગીરી તરીકે પોતાને “ હરિશ્ચંદ્રી ” અને ડામ રાજ ” કહેવડાવવા માંડ્યા.

આ બનાવો દરમિયાન જીવણ સુલ્તાન સિકંદરશાહનો નોકર બની ગયો અને અત્યંત વફાદારીથી બાડુવાળવાનું કામ કરવાને પરિણામે ઘણો ધનવાન બની બેઠો, પરંતુ આટલી ધનાઢયતા હોવા છતાં તેને કોઈ જોલાદ ન સાંપડી, લાલ બેગ નામનો એક લાલ પોશાક વાળો દુર-વેશ ગઢગંજીથી આવ્યો હતો અને ત્રણ દિવસથી શહેરમાં ભુજ્યો તરસ્યો હતો. ત્રીજે દિવસે જીવણના ઘર આગળ તે આવ્યો અને કહેવા લાગ્યો કે “મ્હને કોઈક ખાવાનું આપો જેની આજની રાત્રિ હું વિતાડી શકું.” જીવણે કહ્યું “ એમ કેમ ? શું તમને ખુદાએ ઉત્પન્ન નથી કર્યા ? ” જીવણે કહ્યું “ જ્યારે લોકો પ્રત્યે ન ફરત ધરાવતા હોય એટલે ઉત્પન્ન થવાનો શું કાયદો ? ” લાલ બેગે કહ્યું “ હૂં એ લોકો પેઠે ચાલતો નથી, હું તો

ખુદાની આજ્ઞા પ્રમાણે ચાલનારો છું” એ કહી લાલ બેગે લંગીયાઓની સાથે ખાવા માંડ્યું.

જ્યારે લાલબેગ ત્યાંથી જવા લાગ્યો ત્યારે તેણે જીવણને કહ્યું “ તે મહારી સારી રીતે મેહમાની કરી અને હું તારાથી ઘણું ખુશ થયો છું. માટે તારી જે ઈચ્છા હોય તે માંગ, હું તે પુરી કરીશ. ” જીવણે લાલ બેગને કહ્યું કે “ તને સાત દીકરા થશે. એ સાતે છોકરાઓને મારાદા નામ ઉપર નજર કરી દેવા. તેઓ બધા મહારા નામ ઉપરથી લાલ બેગ તરીકે ઓળખાશે.

થોડા સમય પછી એ લવિષ્યવાણી સાચી ઠરી અને જીવણને ત્યાં સાત દીકરા જન્મ્યા અને સાતે લાલ બેગી નામથી મશહુર થયા.

ગુરદાસપુર અને અમૃત સરના લંગીયાઓના વિચાર.

ગુરદાસપુર અને અમૃતસરના લંગીયા પોતાના પંથ વિષે એક વિચિત્ર કથા સંભળાવે છે, તેઓ કહે છે કે “ ખરી રીતે તો એક પ્રાણી હતો. અમારી કથા આ પ્રમાણે છે:—

સત્ યુગમાં ચાર પ્રાણી ભાઈ હતા જે જંગલમાં રહેતા હતા. ભોગ ભોગ તેમની એક ગાય મરી ગઈ જેનું મડદું ફેંકી આવવા સંબંધી માંહોમાંહે વાટઘાટ

આલી, છેવટે સૌથી ન્હાનો ભાઈ એવી શરતે રાજ થયો કે જો આ મૃતદેહને અડકવાને કારણે મહને નાતમાંથી ખહાર મુકવામાં ન આવે તો હું ફેંકી આવું. એ વેળા તે સૌએ એ વાત કબુલ કરી લીધી, પરંતુ જ્યારે તે મહું ફેંકીને પાછો ફર્યો એટલે સૌએ વચનભંગ કયો અને તેને નાતમાં દાખલ ન કયે અને અમુક સમય નકકી કરી તે વેળા તેને આવવા કહ્યું. નિયત સમયે તે ગયો ત્યારે પણ આડા અવગળ ખહાના કરી લીધા અને કહ્યું કે ચોથે દિવસે આવ. તો પાછો ચોથે દિવસે ગયો ત્યારે પણ ફરેખથી કહ્યું કે ચોથે અઠવાડિયે આવ તો ઠીક પડે. વળી તે ચોથે અઠવાડિયે ગયો ત્યારે કહ્યું કે ચોથે મહીને આવવા તે સમયે ગયો ત્યારે કહ્યું કે ચાર વર્ષ પછી આવ. સારાંશ એ કે એવીજ રીતે તેમણે ટામટોલી કરવા માંડી અને છેવટે કહી દીધું કે જ્યાં સુધી ચોથો યુગ નહીં આવે ત્યાં સુધી આ ભાઈ નાતમાં દાખલ નહીં થઈ શકે.

ચાલુ સમય હિન્દુ માન્યતા પ્રમાણે ચોથો યુગ છે. ભંગીયા કહે છે કે હવે અમારી ભુનર્પૂર્વ જાહોજલાલી ફરીથી પ્રાપ્ત થવાનો સમય પાસે આવી પહોંચ્યો છે.

ભંગીયાઓની એક બીજી જમાતનો એવો મત છે કે એક દિવસે શિવને કામદેવે સતાવ્યા એવામાં કેટલુંક મધ (વીર્ય) નીકળી પડ્યું તેણે તે હાથમાં લઈ લીધું

અને તેને એક મનુષ્યનું સ્વરૂપ આપી અંજનાના કાનમાં નાખી દીધું જેથી હનુમાન ઉત્પન્ન થયા અને હનુમાને તે મધને લાલ પથરા ઉપર ઘસ્યો જેથી લાલબેગ ઉત્પન્ન થયા,

એક ગીળા ટોળાને એવો મત છે કે લાલબેગનો પિતા મુગલ હતો. શરૂઆતમાં તેને કાંઈ સંતાન ન સાંપડ્યું. તેને ખબર મળી કે પાસેનાજ જંગલમાં બાદિમક નામના કોઈ સિદ્ધ પુરૂષ રહે છે એટલે તે તેની પાસે ગયો અને પોતાને માટે પ્રાર્થના કરવા વિનંતિ કરી. બાદિમકે દુઆ માગી જેથી તેને ત્યાં પુત્ર અવતર્યો જેનું નામ લાલબેગ રાખવામાં આવ્યું. એ સમયે પાંડવો સૌથી મહાન યજ્ઞની તૈયારી કરવામાં રોકાયેલા હતા જે સંપૂર્ણ નહીં કરે ત્યાં સુધી બધી મહેનત અફળ જશે. એટલે પાંડવોએ બાદિમકની ખબર કાઢી અને હવાના રથમાં બેસી તે જંગલમાં પહોંચ્યા જ્યાં બાદિમક રહેતા હતા. જો કે તેના આખા શરીરે કોઠ નીકળેલી હતી, છતાં પાંડવો તેને રથમાં બેસાડી નિયમ સ્થાને લઈ ગયા, એ યજ્ઞ માટેના સર્વ આવશ્યક પકવાનો દ્રૌપદીએ લાવીને મૂક્યા. ષટરસ ભોજન એટલે છ પ્રકારની વાનીયો અને દરેક વાનીના છ છ થાળ એમ કુલ છત્રીસ થાળ પંદરાણાઓ રહામે પીરસ્યા. દરેક પંદરાણા એ છત્રીસે થાળી-માંથી એક એક કોળીયો જમતો હતો, પરંતુ બાદિમકે

દરેક થાળમાંથી પોતાનો ભાગ એક જુદા થાળમાં લઈને તે બધાના અઢી કોળીયા બનાવ્યા અને ખાઈ ગયો. પરંતુ એ યજ્ઞ ત્યારેજ પૂર્ણ થયો મનાય કે દરેક કોળીયો ખાતી વેળા આકાશમાંથી શંખધ્વનિ સંભળાય. એટલે જ્યારે બાદિમકે ખાધું ત્યારે અઢી વખત આકાશમાંથી શંખનો ધ્વનિ સંભળાયો. જ્યાં સુધી બાદિમકે ખાણું ખાધું ન હતું ત્યાં સુધી દ્રૌપદી ઘણીજ ક્રોધાયમાન હતી, પરંતુ જ્યારે આકાશમાંથી ધ્વનિ સંભળાયો યજ્ઞ પરિપૂર્ણ થયો જાણી તેને ક્રોધ મટી ગયો.

બાદિમકના આ બનાવ પછી લાલબેગને આખા હીંદને સંપૂર્ણ સત્તા આપવામાં આવી અને સર્વ ભંગીયા તથા ઢેડાઓને તેની પૂજા કરવાનો હુકમ કરવામાં આવ્યો.

કેટલાક લોકો કહે છે કે લાલગુરુ એક સ્થળનું પણ નામ છે જ્યાં સઘળા ભંગીયા જઈને પૂજા કરે છે, પરંતુ એ જાણી શકાયું નથી કે એ કંઈ જગ્યા છે. એજ પ્રમાણે વગર સાબિતીવાળી આ એક બીજી પણ ઘાત છે કે ભંગીયા ગેદલ લોકોના ધાર્મિક આગેવાન છે. મુંબઈ પ્રદેશમાં એવો રિવાજ છે કે જો સ્ત્રીવારે કોઈ માણસ કોઈ ખાસ કામને માટે નીકળે અને માર્ગમાં કોઈ ભંગીયાને મેલું અથવા કચરાનો ટોપલો માથે ઝુકીને જતો જુવે તો તેને સારા શુકન લેખે છે.

ઉત્તર અને પશ્ચિમ પંજાબમાં હલાલખોરોની જમા-
અત એક મુસલ્માનીને તાબે રહે છે, એ મુસલ્માની તેને કહે-
વામાં આવે છે જે તેમની જમાઅતમાંથી નીકળી ઈસ્લામ
મઝહબને સ્વિકારે છે. તે જો કે હલાલખોર (ભંગી)
નોજ ધંધો કરે છે, પરંતુ તેને એક પ્રકારની પદ્ધિ અને
બુચુર્ગી પ્રાપ્ત થઈ જાય છે. તે મુરદાર જનાવરનું માંસ
ખાતો નથી. મધ્ય ઇલાકાના જિલ્લાઓમાં કે જ્યાં હિંદુ
મુસલમાનો સરખી સંખ્યામાં આબાદ છે, ત્યાં ઘણે ભાગે
હલાલખોરો મુસલમાનોના પાટોશમાં વસે છે. આ ઇલાકાના
ગામડાઓમાં ઘણા ખરા હલાલખોરો મુસલમાનો સાથે
બેસીને હોઠો પીચે છે અને પોતાનો ધંધો મૂકીને બીજા
ધંધા પણ કરે છે, છતાં દુકાળ સમયે તેમને લાચારીયે
વળી પાછો જીનો ધંધો ગ્રહણ કરવો પડે છે. સારાંશ એ
કે હલાલખોર કોમ દુંકી કમાણીથી કંટાળી જાય છે અને
ખાવા પીવાની તંગી વેઠી શકતા નથી એટલે એ શરીર
પૂજા અને આજસને લીધેજ તેમણે મુરદાર જનાવરોનું
માંસ ખાવાનું શરૂ કર્યું છે. છતાં જો તેમને ધન પ્રાપ્ત
થઈ જાય છે અને જીવનની જરૂરીયાતોમાં તંગી નથી.
વેઠવી પડતી એટલે તરતજ નવેસરથી મુસલમાન થઈ
મુસલ્માની બની જાય છે.

હલાલખોર બનાવવાની કુર્સી.

જ્યારે કોઈ માણસને હલાલખોર પોતાના મઝહ-
અમાં લે છે ત્યારે નીચેના બોલ લખે છે જેનું નામ કુર્સી
રાખવામાં આવ્યું છે:—

મટ્ટીકા ઘટ, મટ્ટીકા મટ, મટ્ટીકા ઘોડા, મટ્ટીકા જોડા,
મટ્ટીકી કુંજી, મટ્ટીકા તાલા, લાવ કુંજી, ખોલો કિવાડ.

દેખો દાદા પીરકા હીદાર.

લાલખેગીયાનું કુર્સીનામું.

(આ કુર્સીનામું પંજાબના મેહતરોનું છે.)

લાલ ખેગના દાસ અવતારનું કુર્સીનામું (૧)

બાલ્લિક સંદુખ રૂખકા, સખદ રૂખકા,
અન્સદા, રૂખી વે, સખી વે;
મદા દેવ સરી મહારાજકે,
અકાલ પરેખ, અંડ કુંટે, મારકંડે.

પીર પીરાનનું કુર્સીનામું (૨)

અવલ પીર ખાસા, દુવમ પીર ખાસા,
સુવમ પીર સક્ષા, અહારમ પીર શુલછપડા;
હારે કા મિલ, છતેકા પહેલવાન,
સરજન ઉમ્મત પાઇ, સચે શાહ કલાટિકાઇ.

(અર્થાત—પરાજય પ્રસંગે લડવૈયો, વિજય પ્રસંગે વિજયી
ન જાત લાવનાર ઉન્નત મેળવી, સાચા માલિકે
તેને બનાવ્યો.)

જિસ દિન મીરાંશાહ જન્મીયાં,
ચૌદા તબકે હુઝ રોશનાઈ.

(અર્થાત—મીરાંશાહના જન્મ વેળા પૃથ્વિ અને આકા-
શના ચૌદ પદ પ્રકાશિત થઈ ગયા.

આપી મિલી મહંમદ, બહાઈ મિલી પેગમ્બરો.

(અર્થાત—મુહમ્મદ (સલ્લઅલ્લેએં આલેહિ વાલે઼ાલ્લે) એ પીઠ થાબડી શાબાશી
આપી અને 'સૌ' પેગમ્બરો સન્માનથી તેનું
સ્વાગત કર્યું.

ઝોટા જન્મીયા બન ખંડેમેં, છુટા ફિર હરગાહમેં,
મકતુલોં ખાંગ સુનાઈ.

(અર્થાત—શક્તિવાન પુરૂષ વનમા જન્મ્યો અને અદલા-
હના હરબારમાં જઈ પહોંચ્યો અને શહીદોની
ખાંગ સાંભળી.

ખોલો બાવન ટોપી ચીરા, હુરાં મંગલ ગાઈ.

(અર્થાત—હુરો અને ફિરિસ્તાઓએ ખુશ થઈને મંગલગીત
ગાયાં કે હે ફકીરોના બાવન (પર) પ્રીરકા-
ટોળા ! તમારી પાછડીયો ખોલી નાંખો.)

તલો બગે જિન્દા હરીયાવકે જિથે ફિરે અશનાન લગાઈ

અર્થાત—એની નીચે અમૃત સાગર વહેતું હતું જેમાં એ
સ્નાન કરતા હતા.)

અન્ને દલીએ સતરંજીયાં, જિથે ફિરે માલ પાઈ.
(અર્થાત—અને એની ઉપર સારા ગલીયા અને શેતરં-
જીયો પાથરેલા હતા અને તે એની ઉપર
આરામ કરતા હતા.)

સોનેકી ટોકરી, રૂપેકા ઝાડુ;
કયા કેહતી હે ટોકરી, કયા કેહતી હે ઝાડુ.
ટોકરી કહેતી હે પાક દર પાક;
ઝાડુ કેહતી હે ખાક દર ખાક.
ઝાડુ છઠ મીયાં દિલ કર સક્ષાઈ;
લે ખોરીયા વાકે ડેરેકો બાય.
કાસકી કુંજ, કાસકા તાલા;
કોન હે ખોલને વાલા;
ઘરકકી કુંજ, પ્રેમકા તાલા;
જીખીલ હે ખોલને વાલા;

(લાલબેગ)

કુર્સીનામું (૩)

ઉઠ માતા મેનાવંતી* સુધએ,
ખાલે+ ખાખે લીયા અવતાર,
ધમક પડી પનીયાલમે છુટી ગર્દગુખાર.

---

* એ ગોપીચંદ ભટ્ટાચારીની માતાનું નામ છે.

+ વાદમીકનું હુંક નામ.

(અર્થાત્—હે મેનાવંતીની માતા ! ક્યાં સુધી સુષ્ રહીશ ?
ઉઠ, બાલા બાલાએ જન્મ ધારણ કરી લીધો
જેથી પાતાળમાં ધરતીકંપ થયો અને તેના પગ-
લાંથી માટી ઉડી રહી છે)

છડીયાં આઈ કંબાસે જ્વાળાકી પુકાર,
ખૈયાં મચ્છ ચઢારે અડાડ માંગે માંસ નંદવે.

(અર્થાત્—મહીનાથી તેની છડીયો આવી છે, જ્વાળા ખિજર
સદા પોકારે છે. ખૈયા પક્ષી અને મચ્છ શિકાર
કરે છે અને દુધ પીનારા જાનવરોનું માંસ
ખાય છે.)

છડ છડી ગેશજી ડેરા ગાઝીખાન,
જોના ચલે અકાસ, ઉડ ઉડ બેઠકે જગ્યાએ સાન.

(અર્થાત્—ગેશનું સૈન્ય ડેરા ગાઝીખાન સુધી આવી પહોંચ્યું
અગ્નિની જ્વાળાઓએ આકાશ સુધી પહોંચીને
તેને પ્રકાશિત બનાવી દીધું.

આન ખડોને ગોધન તપશી, ખંડ ખડો ના હાથ;
છેડન દે અગવાન ઓ બલ માંગે, હુક બલ માંગે સંદિબદા.

(અર્થાત્—ગોધન જોગી હાથ જોડીને ઉભો છે, સિપેહસા-
હાર બળ માંગે છે સંપૂર્ણ શારિરીક શક્તિ માંગે છે ધ્યાન
ચઢાઈ સુરમા ઓર બકરે સકરે વહી એક.

(અર્થાત્—બીબી ધ્યાનની મીઠાઈ અને બકરા ઘેટાની લેટ
માંગે છે એજ એક.)

કુર્સીનામું (૪)

બિસ્મિલ્લા હિરંદમા નિર્રંદીમ,
સર પર હસ્ત પીર મુરશહકા,
સાબિત રહે ચકીન. કરમ તો કરીમા,
રામ તો રહીમા, નેકી તો નેકાહીલ કી,

અજમત તો હઝરાઇલકી, દોડ તો ઇસરા પ્રીલકી,
ઝમીનકે દલીયે, આસ્માન કે સિમટે,
સિમટ સિમટ તુ. બાહશાહત મુહમ્મદ (સલ૦) કી,
અજમેા બરકત દેવ. આપ એતિકાદ કે માલિક.

ઝિક્કસે થે સિતારે.

ચીઝ તો અલ્લાહ તઆલાકી, મન બીબી ક્ષાતિમા કે,
અબ લો સાહબ ચકીન હે તે તુને તમામ લેહ સુન લીયે.
આકિબત ખુદાકી તરફસે, ઓર અમાન બીબી ક્ષાતિમા

(રહી૦) સે લે.

ઝમો કર્શે તુસ્ત આસ્માં સાઇબાં,
અયા વ હશ હર હિક્કાઝત બ માં;

છર તો દિલ્લીકા તથા તો મકકેકા;
 અજમેરતો બિંદા ખવાળ મોજ દીનકા.
 હજરત કાતી કર્લેમન મુંખ તનકે.
 અવલ અમાનકી નસ્તુ, દો અમાન દો નસ્તુ,
 તયારમ અમાન તિનસ્તુ ચહાડમ અમાન લખ નસ્તુ,

(અર્થાત—પ્રથમ નસ—દીન—તવરાત,

ખીલે દીન ઝખુર, ત્રીલે દીન ઇજલ, ચોથો દીન કુરઆન.)
 અવલ પીર આસા, દુવમ પીર હજર ખવાળ આસા,
 સુવમ પીર સફા, ચહાડમ પીર શુલ છપરા.
 પનીકો પોતી તનિગો પડા, બનાજતો દમાઉ સદા

સદા બાંકડા જાઉં.

(અર્થાત—અમને તારૂં ભરણુ પોષણ અને લુગડાં પ્રાપ્ત થાય,
 અમે લાલબેગી ઝંડો ઉઠાવીએ અને અમે હમેશા
 તારા વાસણોમાં ખરકત ચાહીએ છીએ.)

પીર મેરા જન્મીયા, સખ પીરાં તડપાયા.

ઝુકા ટોપી માઠ ગોરજાકે લીયે પેહનાયા.

(અર્થાત—મારો પીર જન્મ્યો અને પ્રધા પીરો કરતાં વધી
 ગયો. માતા ગોરજાકે તેને પેહરણુ ટોપી પહેરાવ્યાં)

મે મુખારિક અઘાહ આખીકો આઈ,
વાહ વાહજી મેરે શાહકી સાઈ ભણત બહાઈ.

(અર્થાત—ગોરબ માતાએ રસૂલે ખુદા (સલ્વં)ની મુખારિક
બાદીનું ગાયન ગાયું કે વાહ વાહ અમારા ખા-
નદાને ખૂબ ઉન્નત કરી.)

બાલેશાહ નૂરી હયદરશાહ મહબૂબે ઇલાહી
મોલાએ મુશકિલ કુશા.
દાખ દાખ નૂરી તખ્ત તખ્ત રખખુલ આલમીન નૂરી.

(અર્થાત—લાલાશાહ નૂરી હયદરશાહ નૂરીના દીકરા, હય-
દરશાહ નૂરી જન્મત તઆલાના દીકરા, જન્મત
તઆલાના મોલા મુશકિલ કુશા દાખ દાખ નૂરીના
દીકરા, મોલા મુશકિલકુશા તખ્તે રખખુલ આ-
લમીન નૂરીના દીકરા.)

વાહ વાહજી સુતળુગમે કયા બહાના બરતાયા ?

સોનેકા ઘટ, સોનેકા મટ, સોનેકા ઘોડા, સોનેકા
બેડા, સોનેયી કુંજી, સોનેકા તાલા, સોનેકે કિવાડ, દખખન
મુંહ મોરી, ઉત્તર મુંહ દિવાર, લાવ કુંજી ખોલો કિવાડ.
લો મોરે સચ્ચે હાદા પીરકા હીદાર.

શહેનશાહ બે પરવાહ વોહી એક અલ્લા, તેરે નામકા પલ્લાહ, તુ અહિર નામ એક અલ્લાહ, કીજીયો ખરે સલ્લા. જુમ્લા ફકીરોંકા ઇશક અલ્લાહ. વાહ વાહજી ! ત્રેતા જુગમે કયા બહાના ખરતાયા ? તાંબેકા ઘટ, તાંબેકા ઘોડા, તાંબેકી કુંજી, તાંબેકા તાલા, તાંબેકે કિવાડ, પૂરખ મુંહ મોરી, પછછમ મુખ દિવાદ, લાવ કુંજી, ખોલો કિવાડ.

લો મેરે દાદા પીરકા હીદાર.

શહેનશાહ બે પરવાહ વોહી એક અલ્લાહ, તેરે નામકા પલ્લા, તુ અહિર નામ એક અલ્લાહ—વાહ વાહજી ! લાલ દુલાલ કરેંગે નિહાલ, થડી થડીકે કાટેંગે કાલ, લાલ ઘોરા, લાલ જોરા, લાલ કલગી, લાલ નશાન, લાલ તંબુ, લાલ પહેલવાન, લાલ મેદાન, સોનેકી ટોકરી, રૂપેકી આડુ, ગુલ કુલોંકે હાર, જા ખડે હુવે સચ્ચે સાહબકો દરબાર. કીજીયે છુટકારા, અલીસાહબ પેગંબર દુલાલ સિંગારા, ખબર હુધ દાનેકો કેતા દિલ કારા, યા પીરજી મેરાબી દિલ કરતા હે જંગમે અયુગા કરારા—

ચોંગે તો નિવાલા, સરસખ્ત રહે દોમાલા, અર્થપે કુરૂશમે ઘોષ યા બેટે નૂરી શાહમાલા, અર્થસે ઉતરા ઘડાવ ખ્યાલા. હુકમ હુવા સાઈબેગકો, પી ગયા હુવા

મતવાલા, સડડીયા અગટ્ટીયા, સંહાબહા કરના એક કિનારા.

સાઉકી છડી, મુલ્તાન કી કમાન, ઇડલ હસ્તી જઈ અંબારી, દાતા લાલ બેગ સચ્ચે સત્ ગુરૂકી સવારી, આછે બીયાં લાલખાં દરબારી, સત્તર હો બહત્તર બલા તુમારે પંજે તલે મારી. છાનોગે દુધકા દુધ, પાનીકા પાની, તોશા વ કલાવા લેંટ તુમારી કુછ કીજ્યો મદદ હમારી.

શાહકે તખ્ત મુલ્તાનકી કમાન, ઇડલ હસ્તી, જઈ અંબારી, આતાદાતા લાલબેગ, સચ્ચે સત્ગુરૂકી સવારી. આવ બીયાં લાલખા દરબારી. સરૂકી શાહિદી, હઝરત (સુલ૦) કા કદમા પાક લાઈલાહા મુલ્લલાહુ મુહમ્મદ રંમુલુલાહ.

કુર્સીનામું (૫)

વેહી એક લાલ દુલાલ, કરેલા નિહાલ, ઘડી ઘડીકે કાટે કાલ, લાલબેગ દરબારી સત્તરસે બલા પંજેસે મારી, હારેકે મલ, જીતે કે પહેલવાન જહાં પડે વહાં મારો વહાં પડે લાલ કારો. બોલો મોમિનો ! હુવલાહુ અહક.

ચમાર-પુત્ર સૈયદના ખોળામાં

હે નીચ જ્ઞાતિના છોકરા! આવ, મહારા ખોળામાં આવી જા તું શુદ્ધ છે, હલકટ છે, નીચ છે, ચમાર છે, અપવિત્ર છે, ગંદો છે; પરંતુ મહારા વાહિદ (એક) ખુદાનો ખંદો છે, મહારા જેવો મનુષ્ય છે. નાક, કાન, હાથ પગ, આંખ, શ્રુણ, દિલ, દિમાગ ધરાવે છે. તેને કોણે અછૂત અને અપવિત્ર બનાવી દીધો? ના, તું પાક પવિત્ર છે, ઈમત વાળો, ઉચ્ચ મર્તબાવાળો છે. કોણ છે, જે તેને ખુદાના દરબારમાં નમન કરવાથી અટકાવે છે? મંદિર, મસ્જિદ અને ખ્રિસ્તી દેવળમાં જવાની મના કરે છે? શું હિન્દુઓ તને એ માટે મંદિર શિવાલયમાં નથી આવવા દેતા કે તેં નીચ જ્ઞાતિનાં ઘરમાં જન્મ લીધો છે? શું ખ્રિસ્તી ગોરા તને એટલા માટે પોતાના મહોટા દેવળમાં પેસવા દેવાનું પસંદ કરતો નથી કે તું અસહ્ય, અજ્ઞાન અને કાળો દેસી માણસ છે? શું મુસલમાનને તારા મેલા મેલા હાથ પગ જોઈને સુગ આવે છે અને તે તને મસ્જિદમાં નથી આવવા દેતા!

તું આવ, સૈયદ ફકીર, અરબી રસૂલનો પુત્ર તારા હાથ પગ ધોવડાવશે અને પોતાના બાપની બનાવેલી તવહીદની (એકેશ્વરવાદની) મસ્જિદમાં તને પોતાની સાથે લઈ જશે.

બાબા ! તું તારી કઠરને પારખ, હું તારી ઉપર
કુરબાન, તું ધન-સાન (મનુષ્ય) છે, તારી ઉંચી શાન છે,
ખલીફતુલ મુરિલમીનનો બહાલો પુત્ર, હિંદના શહેનશાહ
જયોજ્જ પાંચમાનો લાડકવાયો દીકરો અને તું હે ગરીબ,
અમારના ચિરંજીવી ! ખુદાના દરબારમાં સૌ સરખાં છો.
આવ, અરબ દેશના મહારાજા, ઉંચ અને નીચ જાતિઓને
સમાન દૃષ્ટિયે જોનારા પતિની સેવા અને મહિમા કરીયે,
જેણે પ્રેમ પ્રચારમાં અમીર, ગરીબ, ઉંચ, નીચ, બહાના
મોટા, જ્ઞાની અજ્ઞાનો કાંઈ પણ તફાવત રાખ્યો નથી
અને તેમને સરખી રીતે ઉપદેશ દીધો.

“ઝાત પાત ન પૂછે કોય, હરકો બજે સો હરકા હોય”

તું આવ, હરના નામની વાંસળી વગાડીયે, હરને
શોધીયે અને હરને પ્રાપ્ત કરીયે—મેળવીયે.*

—o—

* આ લેખ પણ હઝરત ખ્વાજા હસન નિઝામી સાહબના
એક ઉર્દૂ લેખ ઉપરથી અનુવાદ કરવામાં આવ્યો છે.

હે અધુત સાધ્યો ! ઇગ્લન્ડથી પ્રગટ થતા “હીન્દી”
પેપરના સિખ તંત્રી સરદાર ગોરહતસિંગે ત્રિલોકના
સરદાર, જગતના મહાન ઉદ્ધારક, દુનિયામાંથી હંચ
નીચનો લેહ નાખૂદ કરનાર ખુદાના સૌથી છેલ્લા,
સૌથી મહાન અને સૌથી બહાલા રસૂલ હૉ મુહમ્મદ
મુસ્તફા (સલા) ઉપર મોહિત થઈ એક તદ્દરથ
પુરૂષ તરીકે નિષ્પક્ષપાતપણે પોતાના એ બહાલા
રસૂસનું પ્રેમભરી કલમથી ખેલ જીવન ચરિત્રનો
ગુજરાતી તરજુમો।

મુસ્લિમ ગૌરવ

અથવા

સરકારે મુહમ્મદી

આજેજ નીચલે સરનામેથી કવરમાં પોષ્ટ ખર્ચ
માટે ચાર આનાની ટીકીટો મોકલીને મંગાવો જેના વાં-
ચનથી તમારું આ લોક અને પરલોકમાં કલ્યાણ થશે.

મળવાનું ઠેકાણું:—

નિદાજિલ ઇસ્લામ અલીમીયાં કુરખતી શાહ

નિઝામીનીએમે હઝરત ખવાજા હસન નિઝામી.

કડીયાકુઈ, અમદાવાદ.

વિનંતી.

અલ્લાહ તઆલાના ફઝનો કરવાથી. આજ સુધી નિઝામિયા તબ્લીગે ઇલામ. અહેમદ આબાદ. ગુજરાતે. પિરો મુશ્ફિ. સૈયદી. હકીરત ખવાબ હસન. નિઝામી. સાહેબના તબ્લીગી રિસાલાઓ પૈકી. નિચે મુજબ. ગુજરાતીમાં લખી બિરાદરાને ઇસ્લામની મદદથી છપાવી હજારોની સંખ્યામાં મફત વહેવ્યા. તે પબ્લીકમાં એવાતો મકબુલ થયા કે દેશના. ચારે ભાગથી તેની માંગ. આવી. એટલુંજ નહિ પણ. હિંદુસ્તાન. બહારથી આફ્રીકા. બરમા મોરીસ. વગેરે દેશોથી પણ ગુજરાતી બાળુનાર ભાઈઓએ મંગાવ્યા તેનો ધણો સારો અસર થયો અને બધેથી. ઉપકારના કાગળો મળ્યા.

પુસ્તકોની યાદી.

૧ તાકીદ નમાઝ	૬ તબ્લીગી મરસીયા
૨ નમાઝ કાબિયાન	૭ ચિહુલ મસાઈલ
૩ ખુદાઈ ઇન્કમ દેક્ષ	૮ મસઅલે ઝકાત
૪ મુસલમાન ચોરતોં કે ખુલાવા	૯ ફરમાને એહલેબેત
૫ મદીનેકી હુર	૧૦ મુસ્લીમ ગોરવ

ઉપરના રિસાલાઓ જે ભાઈને જોઈએ તેમણે દરેક રિસાલા માટે એક આનાની ટીકીત મોકલી મંગાવી લેવું.

એવી જાતના બીજા રિસાલાઓ પણ તૈયાર છે પરંતુ છપામણીના પૈસા વગર કામ અટકી પડ્યું છે માટે દરેક સખી ગ્રહરથે પોતાની ઝકાત ખેરાત મદકાત નિયાઝ વિગેરે પૈસામાંથી આ કામ માટે પણ થોડા ધણા પૈસા મોકલી આપવા મહેરબાની કરવી. જે ભાઈને પોતાના નામથી છપાવવી હશે તો અમે તેમ પણ કરવા ખુશી છીએ ગમે તે પ્રકારે આદીની સાહીત્યને મદદ આપી સ્વાબેદારને હાંસીલ કરવું.

ખાદેમેકામ

નિદાઉલ હરલામ અલીમિયાં કુરખતીશાહ નિઝામી
કઠીયાકુઈ અમદાવાદ.

ઊંચી તબક્કાની ઇસ્લામ. અહિંમદાવાદ ગુજરાત મુકદ્દમ.
 મઝહબે ઇસ્લામ. કે ફેલાને. ઓર. ઊંદુ દારસી કે ન જાનનેવાલે
 મુસ્લીમ જાખ્યોડી દિની માલુમાત બદલને ઓર મુસલમાન ખચોમે
 નેક આદત પેદા કરને ઓર આમમઝહબી. વાકફિયત બદલનેકી
 ગરબસે સવાનેક (જીવન ચરિત્ર) છુટ્ટરગાને દિન. વદિગર છોરે
 છોરે અખલાકી વ. મઝહબી રિસાલોકા શાયઅ (જાપકર) કરેકે
 મુફત તકસિમ-કરના.

કુરબતી શાહ. નિઝામી.

કડીયાકુદ અમદાવાદ.

